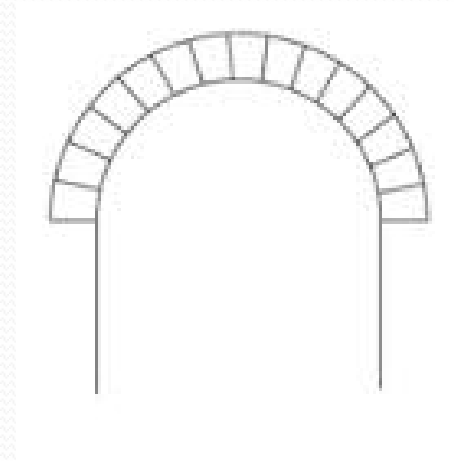


Románský sloh

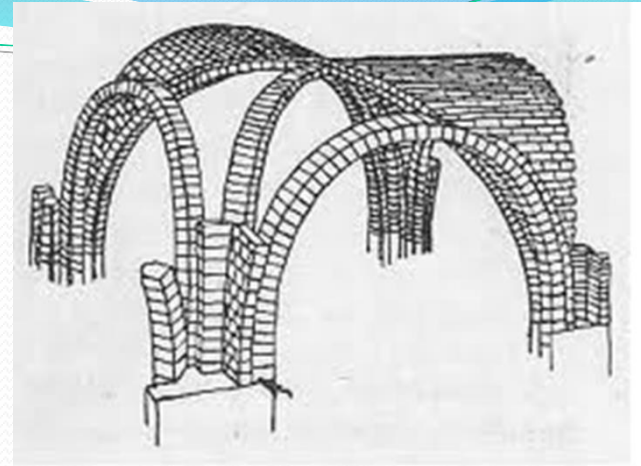
10. - 13. stol.

konec Znaky

- vliv antického Říma
- půlkruhový oblouk
- kámen
- silné a mohutné zdi
- zpočátku ploché dřevěné stropy



- později kamenné klenby
- silné podpůrné sloupy a pilíře
- sloupy ukončeny zdobenými hlavicemi
- úzká okna
- zdobené portály
- nástěnné malby = fresky



Ukázka vyzdívání žeber a pláště typické románské křížové klenby

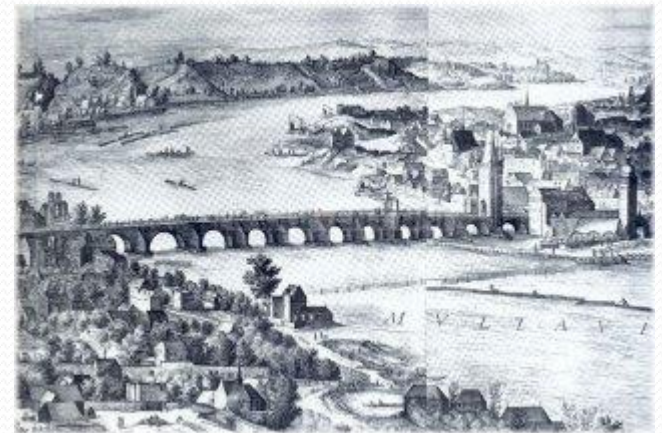


Stavby



- rotundy = kruhový půdorys
 - na Řípu, na Vyšehradě, ve Znojmě (fresky
 - s rodokmenem Přemyslovců)
- baziliky = obdélníkový půdorys, jednolodní, trojlodní
 - bazilika sv. Jiří na Pražském hradě, v Doksanech
- hrady = opevnění z hradeb, příkopů, věží
- (vojenská pevnost, středisko správy, sídlo panovníků a šlechty)
- Přimda, Cheb, Křivoklát, Pražský hrad
- druhy: panovnické, šlechtické, pomezní, strážní, lovecké

- kamenné domy měšťanů a obchodníků
- kamenný most v Praze – Juditin
- první kamenný most v Písku



Písemnictví

- pergamenové rukopisy
- iluminace = ilustrace, obrázkové iniciály
- Vyšehradský kodex krále Vratislava II.
- Kosmova **Kronika česká** (latinsky)
- **duchovní písně**: Hospodine, pomiluj ny
- Svatý Václave (ve středověku a novověku
- funkce hymny)
- **křesťanský letopočet** zaveden 525, užíván od 9. stol.



Vzdělanost raného středověku

- výsada duchovních
- římskokatolická církev přejala římské antické dědictví
- církev provozovala školy (u sídel arcibiskupů, biskupů, u kostelů a klášterů)
- vyučovacím jazykem latina, pouze chlapci
- cílem vzdělání kněží

Mnišské hnutí

- * na konci starověku v Egyptě = koptové
- přísná pravidla, asketický život bez radovánek a žen
- na samotě jako poustevníci
- * na východě **sv. Basileos**
- * na západě **sv. Benedikt** (* klášter jižně od Říma **Monte Casino - 520**)

Pravidla = řehole mnišského života

- „modli se a pracuj“
- absolutně bez soukromého vlastnictví (předměty, vlastní tělo i mysl jim nepatří)
- vše je společné
- 8x denně modlitba, první před 2 po půlnoci
- práce na poli, v dílnách, ...

Mnišské řády

Od 6. do 12. stol.

- benediktíni (mužský i ženský)

Od 12. stol. odštěpení

- kartuziáni
- premonstráti
- cisterciáci

- zavádění celibátu

Kláštery

- vlastnily rozsáhlé pozemky
- školy (v ženských i vzdělávání šlechtičen)
- písařské dílny = skriptoria
- klášterní chrám = bazilika
- čtyřdílná chodba
- rajský dvůr se studnou
- kapitulní síň
- jídelna s kuchyní
- společná ložnice
- dílny
- mnišské cely
- hospodářské budovy, mlýn, pivovar